

ÖABT Türk Dili Edebiyatı Türkiye Geneli 1-2-3 (3'lü Deneme)

KOMİSYON

ISBN 978-625-665-2446

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevdir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Ankara

Proje-Yayın: Nilay Balin
Dizgi-Grafik Tasarım: İlkur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

Çözümleri görebilir.

Çözümlere erişim sağlamak için QR kodu okutunuz.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

1. Adım
Üyelik
Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden hibrit kitaba erişim sağlayabilirsiniz.

2. Adım
Aktivasyon
Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "Aktivasyonlarım" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

3. Adım
Ürünlerim
Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "Hibrit Kitap" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.

Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2024 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı

0312 418 51 55

İletişim:

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50 / Dağıtım: 0312 434 54 24 / WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net / E-ileti: pegem@pegem.net

1. Bu Türk dili, çağdaş Türk lehçe ve şive tasniflerinde yönlerine göre yapılan tasnifte “güney veya güneybatı grubu”na, tarihî Türk kavimlerine göre yapılan tasnifte “Oğuz grubu”na, fonetik ölçütlere göre yapılan tasnifte ise “Dağlı grubu”nun “yev alt bölümü”ne dâhil edilir. Moldova, Ukrayna, Romanya, Yunanistan ve Orta Asya’da farklı ağız alanları hâlinde varlığını sürdüren bu Türkçe, XX. yüzyılın sonlarında resmî dil hüviyeti kazanmıştır.

Bu parçada sözü edilen Türk dili aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkmençe
- B) Özbekçe
- C) Yakutça
- D) Başkurtça
- E) Gagavuzca

2. Türk dilinin kökeni ile ilgili iki önemli görüş vardır. Bunlardan biri, Türk dilinin “Altay Dil Ailesi”ne mensup olduğunu ve “Ana Altayca” adı verilen bir ana dilden türediğini ileri süren görüştür.

Bu görüşe göre aşağıdaki dillerden hangisi Ana Altayca içinde yer alan dillerden biri değildir?

- A) Çuvaşça
- B) Türkçe
- C) Japonca
- D) Moğolca
- E) Tunguzca

3. Bu eserde Türk dili, “doğu ve batı grubu” şeklinde iki temel kola ayrılmıştır. Doğu koluna Hâkâniye adı verilmiş ve bununla Kaşgar ile Balasagun civarındaki yazı dili kastedilmiştir. Ayrıca Karluk, Çiğil, Yağma, Argu, Tohsı ve Uygur ağızları da Doğu grubuna dâhil edilmiştir. Esere göre Batı grubu ise bütün Oğuz grubu lehçeleri ile Kırgız, Kıpçak, Peçenek ve Bulgar dillerinden oluşmuştur.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Dîvânü Lügâti’t-Türk*
- B) *Muhakemetü’l-Lugateyn*
- C) *Orhun Abideleri*
- D) *Kutadgu Bilig*
- E) *Dede Korkut Hikâyeleri*

4.

işitgil biliglig negü tip ayur
edibler başı til küdezmeç tiyür
tiliñ bekte tutgıl tişin sınmasun
kalı çıkısa bektin tişinñi sıyur

Bu dizeler aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) *Mantiku’t-Tayr*
- B) *Atabetü’l-Hakayık*
- C) *Baytaratü’l-Vâzih*
- D) *Kısâsu’l-Enbiyâ*
- E) *Hüsrev ü Şîrîn*

5. Günümüz Türkiye Türkçesinde de bulunan aşağıdaki ünsüzlerden hangisi Orhun Türkçesinde söz başında yer almaz?

- A) b B) ç C) d D) s E) t

6. Yağı bolup itinü yaratunu umaduk yana ıçıkmiş

bunça işig küçüg birtükgerü sakinmatı Türük bodun

ölüreyin urugsıratayın tir ermiş.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi yapıca diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Taşgaru ilinçüke atlanturdu erti. Balık taşın tarıçılarag
I II
körür erti. Kurug yirig suvayu öl yirig tariyu kuş kuzgun
III IV
sukar yuliyur.
V

Bu parçada altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcük, hem yapım hem çekim eki almıştır.
B) II. sözcük, belirtme durumu eki almıştır.
C) III. sözcük, geniş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiştir.
D) IV. sözcük, fiilden fiil yapma eki almıştır.
E) V. sözcük, geniş zamanla çekimlenmiştir.

8. Bu Samûd bodunı Mekkelig birle muta'assıb irdiler, Mekke de Mu'âviya bin Bekratlig üç yüz miğ ir çerigi birle irdi. Hicâz yirindeki uluglar yığılıp keşeştiler: "Bizge bir melik kerek, bu duşman birle tokuşsa." Cunda bin 'Amr atlig erni özleriğe melik tutundılar. Mülk aña musallam boldı erse, öziğe bir but kıldı, kızıl altundın, ikki közleri yakutdın.

Bu parçaya göre Harezmi Türkçesiyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Sözcük başı b'ler ı'li kelimelerde "m"ye dönüşmüştür.
B) İslami kültürün etkisiyle Arapça ve Farsça alıntı sözcükler kullanılmıştır.
C) Ayrılma hâli eki, "-dın"dır.
D) Kimi sözcüklerde, sözcük başı "b" sesi korunmuştur.
E) Belirtme durumu eki, bütün sözcüklere "-i" biçiminde eklenmiştir.

9.

İşitmey halk pendin turfe kim pend ilge hem dirsın
I II

Kıla alsarj işitgil pend sin kim ilge birmek pend
III

Bu beyitte altı çizili ekler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) zarf-fiil – yönelme – emir kipi II. tekil kişi
- B) dilek kipi – bulunma – fiilden fiil
- C) sıfat-fiil – ayrılma – isimden fiil
- D) şart kipi – isimden isim – gelecek zaman I. çoğul kişi
- E) vasıta – belirtme – isim-fiil

10.

I. *Codex Cumanicus*

II. *Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Muğalî*

III. *Kitâbü'l-İdrâk li-Lisani'l-Etrâk*

IV. *Münyetü'l-Guzât*

Yukarıda numaralanmış eserlerden hangileri sözlük özelliği göstermez?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

11.

kıssasın yûsufuñ şerh eylegil
sergüzeştin evvel âhir söylegil

türkî dilince anı kılığıl edâ
hisse ala kamu yohsul gedâ

mahza tefsîri rivâyet eylegil
her ne söylersenj kıssasından söylegil

Kıssa-yı Yûsuf mesnevisinden alınan bu dizelerden hareketle Eski Anadolu Türkçesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Belirtme hâli ekinin iki farklı biçimi vardır.
- B) Kimi kelimeler günümüzdekinden farklı olarak sızıcı ünsüzle kullanılır.
- C) Eşitlik hâli ekinin ünsüzü tonsuzdur.
- D) Şart çekimi ikinci tip şahıs ekleri ile yapılır.
- E) Bazı durumlarda hâl eklerinden önce zamir n'si bulunur.

12.

tîz turuñ ol kulu çıkaruñ berü
almayınca ol kuli gitmezüz gerü

Bu dizelerde altı çizili sözcüğün bildirdiği kip eki aşağıdakilerden hangisidir?

- A) şart
- B) geniş zaman
- C) gelecek zaman
- D) emir
- E) geçmiş zaman

13. Eski Anadolu Türkçesinin çeşitli evrelerinde, Arapça ve Farsça tıp kitapları Türkçeye çevrilirken bir yandan da yarı telif yarı toplama sayılabilecek tıp kitaplarının yazıldığı görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu eserler arasında sayılamaz?

- A) *Edviye-i Müfrede*
- B) *Tuhfe-i Mübârizî*
- C) *Müntahab-ı Şifâ*
- D) *Baytaratü'l-Vâzih*
- E) *Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf*

14. Eski Türkçe "tengri" sözcüğünün günümüz Türkçesinde "tanrı", "ısıg" sözcüğünün "ısı" olması aşağıdaki ses olaylarından hangisine örnek gösterilebilir?

- A) öndamaksıllaşma
- B) artdamaksıllaşma
- C) ünlü genişlemesi
- D) düzleşme
- E) ünlü düşmesi

15. Oldurgan fiiller, Türkçede geçişsiz fiil kök ya da gövdeleri üzerine "-t, -r, -dır" ekleri getirilerek yapılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir kullanım vardır?

- A) Bizimle böyle konuşmamasını ona bir kez daha hatırlattık.
- B) Küçüklerine karşı kırıcı olmayacağına dair annesine söz verdi.
- C) Doktor henüz gelmediği için hastaları kapıda beklettiler.
- D) Elindeki etiketlerin hepsini defterine yapıştırmıştı.
- E) Köpeğini her sabah parkta iki saat gezdirirdi.

16. (I) Hattat, akşama kadar oracıkta çöktüğü yerden hiç kalkmadı. (II) Rüzgâr uğulduyor, kar dinmek bilmiyordu. (III) Dalgalar odanın içinde şaha kalkmıştı. (IV) O güne kadar hiç duymadığı kadar acıklı bir nağme, santurların tokmaklarından odanın dört bir yanında vurmaya başladı. (V) Hattatın gönlünde evvela, doğudan batıya doğru saltanatla ve kocaman kuyruğu ışıltilar saçarak geçen o yıldızın hayali canlandı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle, yüklemi geçişsiz bir fiil olan kurallı bir cümledir.
- B) II. cümle, bağımsız sıralı bir cümledir.
- C) III. cümle, dolaylı tümleci belirtili bir isim tamlaması olan basit bir cümledir.
- D) IV. cümle, içinde birden fazla yan cümlecik bulunan girişik bir cümledir.
- E) V. cümle, üç öğeden oluşan olumlu bir cümledir.

17. Eritilmiş altını ince, tel tel çekti. Ocağın ışığı kızıl
I II
sakalına vuruyor, sakalı biraz daha kızılaştırıyordu.
III
Düşünceli gözleri ta karanlık bir çukurda canlı, şaşkın
IV V
ışılıyordu.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Horasan'dan geldik Horasan'dan... Uzun bacaklı
atlarımızla aşık uzun yolları. Uzun kaval sesleri, gece
I II
karanlığı... Uzun uzun çaldıkları uzun türküleri vardı
III
ozanların... Verimli ovaları, başı dumanlı dağları aşık,
IV
Hazreti İbrahim makamını, kapısında ter ter tepinen
yağız atları bıraktık, sözler kaldı aramızda, destanlar...
V

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" almıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19. **Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatının yazılı kaynakları arasında yer almaz?**

- A) *Codex Cumanicus*
B) *Dîvânü Lügâti't-Türk*
C) *Cönk*
D) *Orhun Yazıtları*
E) *Karagöz Oyunu*

20. 1910'lu yıllardan itibaren dil biliminde ortaya çıkan yeni kuramların ve gelişen halk bilimi yaklaşımlarının 1950'lerde yeniden yorumlanması ve geliştirilmesiyle oluşmuş bir kuramdır. A. Dundes tarafından geliştirilen bu kuramın araştırma yönteminde 3 ana yaklaşımdan (Sözeldoku, metin ve bağlam) söz edilmektedir.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yayılma Kuramı
B) Yapısalcı Kuram
C) Performans (İcra) Yöntemi
D) Psikoanalitik Kuram
E) Gelişme Kuramı

21.

- Sagu, koşuk, sav, destan örnekleri içerir.
- Şu Destanı'nın bir özeti yer alır.
- Alp Er Tunga Sagusu dolayısıyla Alp Er Tunga'nın adı eserde yer alır.
- Bilmece, ninni, fıkra gibi türlerden ilk kez söz edilmiş fakat örnek verilmemiştir.

İçeriği hakkında bilgi verilen halk edebiyatı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kutadgu Bilig
- B) Atabetü'l Hakayık
- C) Codex Cumanicus
- D) Câmiu't Tevârih
- E) Divânü Lügâti't-Türk

22. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Şlok: Sanskritçe kökenli bir kelimedir ve süslü nesir anlamına gelmektedir.
- B) İr: Şarkı söylemek ve şair anlamına karşılık gelmektedir.
- C) Takmak: Kalabalık karşısında ezbere söylenen şiir anlamına karşılık gelmektedir.
- D) Padak: Bir şiirin dörtte biri anlamına gelmektedir. Türk şiirinde karşılığı mısradır.
- E) Koşuk: Koşma nazım biçiminin Türk edebiyatındaki ilk şeklidir.

23.

Kıymeti bulunmaz her fende mâhir

Mâhareti çoktur gün gibi zâhir

Zâhiren kendisi dürr ü cevâhir

Cevherin kıymetini bil kıymetini

Yukarıda verilen dörtlük yapısı bakımından aşağıdaki koşma türlerinden hangisine aittir?

- A) Tecnis Koşma
- B) Müracaa Koşma
- C) Musammat Koşma
- D) Zincirleme Koşma
- E) Zıncirbent Koşma

24.

Gide mi haşre kadar hüzn ile firkat acaba

Yoksa hâsıl ola mı yâr ile vuslat acaba

Mürg-ı dildârı heves bir gün olup meyi ede mi

Kona mı Nuri kulun başına devlet acaba

Bu dörtlüğün nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Semai
- B) Kalenderi
- C) Selis
- D) Satranç
- E) Vezn-i Aher